

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Kos, P.2000b: Mokrý 2000, Mokrý-lom VII, NZ ÚAPP Brno, č.j. 33/01.

Kos, P. 2000c: Nález středověké vápenické pece u Mokrý v jižní části Moravského krasu, Estavela, roč. II, č. 4, 10-12.

Resumé:

Mokrý-Horákov (Kataster Mokrý, Bez. Brno-venkov), Mokrý-lom VII, „Spálená seč“. Mittelalter (13. Jh.). Kalkofen. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Intravilán města, Zámecká ulice č. 17. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V září-listopadu 2000 byl proveden záchranný archeologický výzkum v Moravském Krumlově při zrušení pěti septiků a jejich napojení na trasu kanalizace. Byla sledována řada liniových výkopů na nám. T.G.M. 49 a 344, Smetanově ul. 167, Palackého ul. 137 a Zámecké ul. 17. Na trase posledně jmenované akce byla z různých úrovní druhotně přemístěných vrstev a navážek získána menší sbírka nálezů. Část souboru tvoří zlomky keramických nádob, kachlů se zoomorfními, vegetativními a geometrickými motivy, 2 dýmky a kamenná koule do střelné zbraně, které lze zařadit do průběhu 16. století. Při čištění starého septiku byla získána další část kolekce nálezů, kterou tvoří 6 celých či rekonstruovaných krajáčů a hrnků z přelomu 19./20. století.

Zdeněk Čizmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Moravský Krumlov (Bez. Znojmo), Intravillan der Gemeinde, Zámecká Str. 17. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ PÍSEK (okr. Hodonín)

Baráky ul. Novověk. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Při zemních pracích spojených s ukládkou kanalizačního vedení byly na jaře roku 2000 objeveny doklady existence novověkého pohřebiště. Místo nálezů je určeno souřadnicemi Z : J 475 mm: 8 mm na mapě č. 34-22-10 v měřítku 1 : 10 000.

Místo nálezů se nachází ve staré části obce Moravský Písek. Zemní práce probíhaly v tekutých písčích. Předchozími zemními aktivitami tj. pokládkou plynového a vodovodního potrubí byl prostor ulice o šířce 3,00 m velmi silně narušen. Vzhledem k uvedenému stavu terénní situace se podařilo zachránit pouze dva silně poškozené kostrové hroby (H1/2000, H2/2000). O existenci dalších hrobů svědčí časté nálezy roztroušených lidských kostí.

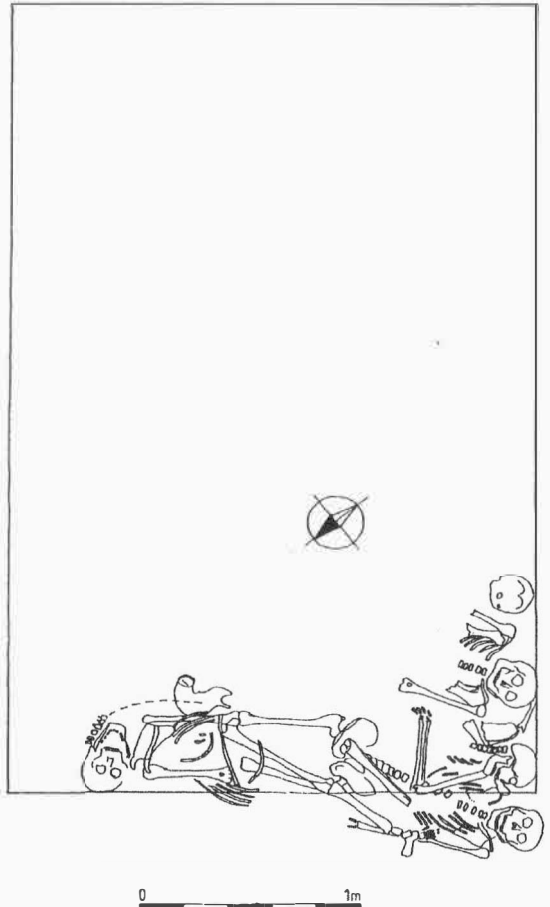
Hrob H1/2000 byl tvořen pouze kraniálním skeletem, z hrobu H2/2000 se dochovala pouze lebka s horní polovinou trupu (absence pánve a dolních končetin). Oba hroby zahloubené do žlutého písčitého podloží byly zaplněny tmavě hnědým zásypem makroskopicky srovnatelným s nadložím.

Časové určení nalezených hrobů je velmi problematické, a to pro naprostou absenci doprovodných předmětů. Jediným vodítkem je poloha horních končetin u hrobu číslo H2/2000. Chronologickou analogií je pohřebiště ve Veselí nad Moravou vročené do 17. století. Tady byla zjištěna velmi podobná pozice horních končetin.

Pavel Šůtora, Masarykovo muzeum v Hodoníně

Resumé:

Moravský Písek (Bez. Hodonín), Baráky Str. Neuzeit (17. Jh.). Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Obr. 11. Nikolčice-Nový dvůr. Půdorys zachyceného hromadného hrobu ze závěru 2. světové války.

Grundriß des Massengrabes aus dem II. Weltkrieg.

Obr. 12. Nikolčice-Nový dvůr. Výběr knoflíků uniforem z hromadného hrobu. Auswahl der Uniformknöpfe aus dem Massengrab.

NIKOLČICE-NOVÝ DVŮR (okr. Brno-venkov)
Bezejmenná trať. Novověk. Hromadný hrob. Záchraný výzkum.

Dne 10. 4. 2000 došlo v prostoru Nového Dvora u domu 169 k nálezům několika lidských skeletů, které byly objeveny při rozšiřování zemního sklípku. Nález byl nahlášen p. Skopalem a téhož dne bylo místo nálezů ověřeno M. Čizmářem a M. Bálkem. Dne 11. 4. 2000 bylo provedeno nové ohledání místa nálezů, kompletní dokumentace (kresebná i fotografická) a vyzvednutí a popsání jednotlivých skeletů. Jáma měla rozměry 2 x 4 x 1,4 m. Celkem bylo identifikováno 5 skeletů, z nichž H 1-3 byly téměř zničeny neodborným zásahem. Mrtví byli uloženi v natažené poloze na zádech s různě uloženými končetinami v orientaci V-Z, přičemž kostry jedinců 3-5 se navzájem pře-

krývaly (obr. 11). Do jámy byly uloženi v následujícím pořadí: skelet 5 – 4 – 3 – 2 – 1. Při podrobnějším ohledání mrtvých bylo zjištěno, že se jedná o padlé z 2. světové války, kteří zemřeli při událostech „Bratislavsko - brněnské operace“ v dubnu 1945. Nelze však s dostatečnou přesností určit k jaké straně mrtví náleželi. U skeletů se našly knoflíky z uniforem Rudé armády SSSR, československé armády a také hasičského sboru (obr. 12). Žádné další součásti výstroje či výzbroje, ani identifikační známky se nepodařilo nalézt. Zajímavostí je zcela jistě skelet 5, u kterého byla zjištěna tříštivá zlomenina pravého femuru a tibie, což zjevně mohlo vést k usmrcení jedince a také nález protězy dvou zlatých zubů v místech prvního a druhého řezáku vpravo nahoře. Hromadný hrob z Nového dvora se řadí k řadě obdobných nálezů z tohoto prostoru.

Zdeněk Čizmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Nikolčice-Nový Dvůr (Bez. Brno-venkov). Neuzeit, Mai 1945. Massengrab. Rettungsgrabung.

NOVÁ ŘÍŠE (okr. Jihlava)

Intravilán obce, náměstí. Středověk, novověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na základě smlouvy byl Ústavem archeologické památkové péče Brno proveden záchraný archeologický výzkum při rekonstrukci NN sítě v Nové Říši. Terénní část archeologického výzkumu byla zahájena v souvislosti s výkopovými pracemi při hloubení rýh pro uložení NN kabelů na náměstí v měsíci srpnu 2000. Rýha procházela v ploše chodníku ve vzdálenosti 0,5 m před současnou uliční čarou po obou stranách náměstí, kde porušila celkem 37 středověkých a novověkých objektů. Výkop široký pouze 0,5 m, dosahoval hloubky maximálně 0,5 m, neumožňoval sledovat půdorysnou dispozici jednotlivých objektů. Na severní straně náměstí bylo zjištěno 21 a na jižní straně pak 16 objektů. Na základě rozboru získaného keramického souboru, který provedl J. Unger, lze nejstarší nález datovat do druhé poloviny 13. století (4 obj.), do přelomu 13. a 14. století (7 obj.), do 14./15. století (4 obj.), do 15. století jeden objekt a další pak patří do přelomu 15./16. století, přičemž nejmladší náleží do 18.-19. století. Objekty umístěné před současnou uliční čarou jsou dokladem odlišné dispozice středověké zástavby, která byla vysunutá hlouběji do prostoru náměstí.

Miroslav Bálek, ÚAPP Brno

Resumé:

Nová Říše (Bez. Jihlava), Intravillan der Gemeinde. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.